

УДК 631.531:631.811.98]:631.11»324»(477.7)

Панфілова А. В., доктор с.-г. наук, завідувачка кафедри рослинництва та садово-паркового господарства
Корхова М. М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва та садово-паркового господарства
Маркова Н. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва та садово-паркового господарства
 Миколаївський національний аграрний університет
 e-mail: korhovamm@mna.u.edu.ua

УРОЖАЙНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ

Збільшення урожайності та валових зборів зерна головної на Півдні України зернової культури – пшениці м'якої озимої має стратегічне значення для розвитку зернового господарства. З появою у виробництві біологічних препаратів для передпосівної обробки насіння виникла необхідність дослідження їх впливу на продуктивність різних сортів пшениці м'якої озимої в умовах зрошення.

З цією метою у 2020–2022 рр. на дослідному полі Навчального науково-практичного центру Миколаївського НАУ заклали трифакторний польовий дослід, де фактор А – сорти (Овідій), Дума одеська, Озерна, Анатолія; фактор В – обробка насіння біологічними препаратами (Азотофіт-р (0,3 л/т), Фітоцид (1,5 л/т), Мікофренд-р (1,0 л/т) та Органік-баланс Монофосфор (0,5 л/т) та фактор С – умови зволоження (без зрошення та на зрошенні).

За результатами досліджень визначено, що більшу урожайність зерна (8,38 т/га) сформували рослини сорту Дума одеська в умовах зрошення у варіанті з використанням біопрепарату

Азотофіт-р, що на 2,3 т/га, або на 27,4% більше, ніж у контрольного варіанту (без зрошення). Мешу врожайність зерна (5,10 т/га) було сформовано у сорту Овідій на абсолютному контролі (без зрошення та за обробки насіння водою). Визначено, що при вирощуванні без зрошення більшу прибавку врожаю (0,79 т/га) від контролю (обробка насіння водою) дав сорт Озерна за передпосівної обробки насіння біопрепаратом Органік-баланс Монофосфор, тоді як найменшу (0,30 т/га) – сорт Дума одеська у варіанті з біопрепаратом Фітоцид-р. За вирощування в умовах зрошення сорту Овідій та передпосівної обробки насіння біопрепаратом Азотофіт-р прибавка врожаю була більшою і становила 1,42 т/га у порівнянні з контрольним варіантом, тоді як у сорту Дума одеська за обробки насіння Органік-баланс Монофосфор лише 0,34 т/га.

Таким чином, виявлено, сортову реакцію пшениці м'якої озимої на передпосівну обробку насіння біопрепаратами та зрошення, що дає змогу підвищити врожайність зерна в умовах Південного Степу України.

УДК 631.331.5-021.4:633.11»324»(477.4)

Панченко Т. В., кандидат с.-г. наук, доцент
Правдива Л. А., кандидат с.-г. наук, доцент
Горновська С. В., кандидат с.-г. наук, доцент
 Білоцерківський національний аграрний університет
 e-mail: panchenko.taras@gmail.com

ЯКІСТЬ СІВБИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СІВАЛКОЮ СЗД–540 В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Пшениця одна з найважливіших культурних рослин в Україні та світі, вона вирощується в усіх куточках нашої планети. У багатьох країнах пшениця є основою культурою для виробництва продуктів харчування.

Дотримання та вчасне виконання прийомів технології вирощування забезпечує отримання високих та стабільних врожаїв. Одним з головних прийомів технології вирощування, який безпосередньо впливає на схожість, дружність сходів, густоту рослин та продуктивного стеблостою, а в подальшому і на врожайність, є якість сівби пшениці озимої. Наукові дослідження проведені у Індії довели, що застосування належної технології сівби пшениці може підвищити її врожайність до 12% [Bijay-Singh (2003)].

Метою роботи була перевірка сівалки на точність глибини загорання насіння пшениці озимої в умовах центрального Лісостепу України. Крім глибини загорання було вивчено точність норми висіву, польову схожість, глибину закла-

дання вузла кушення, густоту продуктивного стеблостою, елементи продуктивності та величину урожайності, що буде відображено у наступних публікаціях.

Досліди було закладено у 2018–2021 роках.

Для сівби використовували зернову сівалку вітчизняного виробництва «Червона Зірка» СЗД–540 (СЗ-5,4). Попередник соя на зерно висівали сорт пшениці 'Лісова пісня' з нормою висіву 5,5 млн/га. Щороку для сівби використовували базове насіння з чистотою 99,8%, лабораторною схожістю 99%, енергією проростання 95%. Сівбу за період досліджень проводили в третій декаді вересня, звичайним рядковим способом.

Передпосівна культивация була налаштована на глибину 4,5 см, але глибина загорання насіння виявилася у 2018 році меншою і в середньому становила 4,36 см. Є значні коливання на виділених ділянках дослід. Розбіжність між мінімальною та максимальною глибиною загорання становить 1,5 см.

Глибина сівби 2019 року в середньому у досліді порівняно з попереднім роком зросла на 0,12 см і становила 4,48 см, що дещо менше передпосівної культивациі на 0,02 см, що знаходиться у межах похибки. Коливання глибини на досліджуваних ділянках становила 2,1 см, вона найбільша за роки досліджень, що є досить суттєвим відхиленням.

Середня глибина заробки насіння в 2020 році склала 4,54 см з відхиленням у 0,04 см від за-

планованої. Максимальна різниця між виділеними ділянками становить 1,9 см.

Середня різниця у глибині загортання в роки досліджень несуттєва, про те вона суттєва на виділених ділянках. Наприклад у 2019 році мінімальна густота загортання насіння становила 3,8 см, а максимальна 5,9 см. На наш погляд на таку розбіжність впливають не тільки налаштування сівалки але і якість передпосівної підготовки ґрунту, його гранулометричний склад та вологість.

УДК 635.652/654:631.558.3

Парфенюк О. О., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник
Труш С. Г., кандидат с.-г. наук, заступник директора з наукової роботи
Дослідна станція тютюництва ННЦ «ІЗ НААН»
e-mail: oksana_parfenyuk@ukr.net

ВПЛИВ СПОСОБУ СІВБИ ТА ГУСТОТИ РОСЛИН НА ПРОДУКТИВНІСТЬ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ

Збільшення виробництва зернобобових культур має особливе значення для забезпечення населення високобілковими продуктами харчування. Квасоля є одним з найкращих джерел високоякісного, збалансованого за амінокислотним складом, економічно дешевого та екологічно чистого білка.

Для ефективного використання біологічного потенціалу сортів квасолі в умовах Лісостепу важливе значення має розроблення та впровадження у виробництво нових адаптивних технологій вирощування з врахуванням генотипу сорту та кліматичних змін.

Метою досліджень було вивчення впливу способу сівби та густоти рослин на формування продуктивності квасолі звичайної за кліматичних змін в умовах Лісостепу.

Вихідним матеріалом для досліджень слугували вітчизняні сорти квасолі звичайної 'Мавка' і 'Панна'. Використовуючи ситуативні погодні умови сівбу квасолі проводили в два строки (II і III декади травня). Вивчалися широкорядний (міжряддя 45 см) та звичайний рядковий (міжряддя 15 см) способи сівби з густотою рослин 350, 450 та 650, 750 тис. шт./га, відповідно.

За результатами досліджень встановлено, що кількість бобів з рослини за широкорядного посіву в середньому становила 17,8 шт. у сорту 'Мавка' та 16,4 шт. у сорту 'Панна', за звичайного –

15,5 шт. та 12,3 шт., відповідно. У сорту 'Мавка' кількість зерен в бобі в середньому складала 6,2 шт. за широкорядного посіву та 5,9 шт. за звичайного, у сорту 'Панна' – 4,7 шт. та 4,4 шт., відповідно. Маса 1000 зерен у сорту 'Мавка' варіювала в межах 200–202 г та 197–198 г, у сорту 'Панна' – 274–283 г та 252–269 г, відповідно.

Вища врожайність зерна квасолі звичайної за всіма варіантами досліду спостерігалася за використання широкорядного способу сівби. Найвищим цей показник був за густоти рослин 450 тис. шт./га. Так, у сорту 'Мавка' він становив 3,32 т/га, сорту 'Панна' – 3,02 т/га. За звичайного способу сівби вища врожайність зерна квасолі одержано при густоті рослин 750 тис. шт./га (2,60 і 2,41 т/га, відповідно).

Найвищий вміст білка (22,21% і 21,92%) у сорту 'Мавка' спостерігався за широкорядного способу сівби при густоті рослин 350 і 450 тис. шт./га за першого строку сівби. У сорту 'Панна' за цих же умов вирощування показники вмісту білка в зерні становили 20,42% і 20,35%, відповідно.

За результатами досліджень встановлено, що за кліматичних змін в умовах Лісостепу серед досліджуваних факторів істотний вплив на продуктивність квасолі звичайної мають способи сівби та адаптивний потенціал сортів, рекомендованих для вирощування в даній зоні.